

Vandaar

Interview

**Mensen-
rechten in
Indonesië**

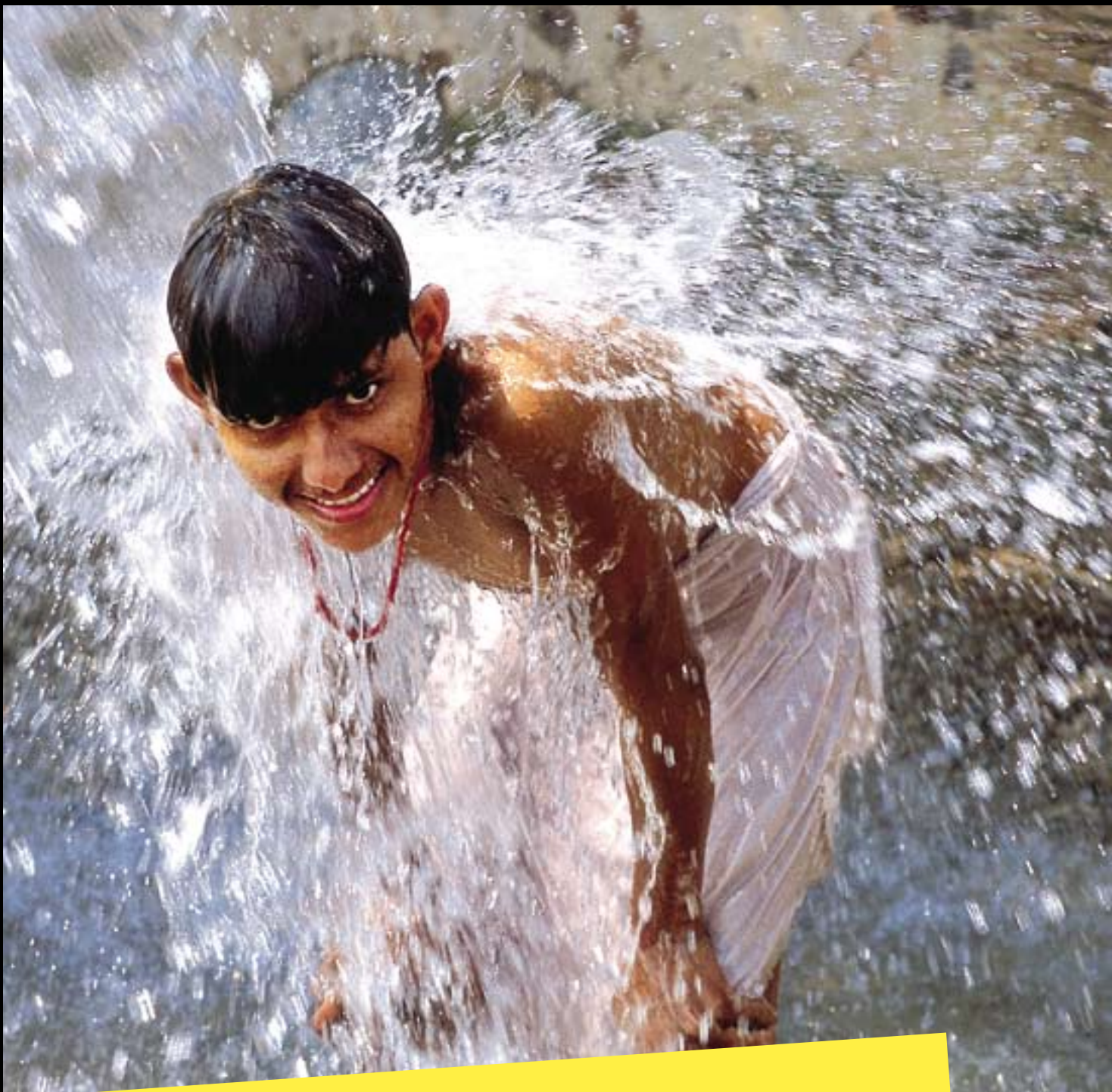
**Kijkbijbel in
het Rwandees**

**Noodhulp
Ethiopië en
Congo**

**KERK IN
ACTIE
GIRO456**

Protestantse Kerk

Ik wil als het water zijn

Ik wil als het water zijn,
dat in de rivieren klatert,
en door het oerwoud stroomt,
dat velden vruchtbaar maakt
en overal leven brengt.

Ik wil als het water zijn,
dat al wat vies is, wast,
dat ieder mens, hoe die ook heet
en heling en bevrijding zoekt,
weer hoop op toekomst geeft.

Ik wil als het water zijn,
dat alle boten draagt,
vol mensen en hun lasten,
om voor hen allemaal
hun lasten te verlichten.

Ik wil als het water zijn,
de bron van alle leven,
dat alle mensen samenbrengt,
om samen, overal vandaan,
het lief en leed te delen.

God, ik wil als het water zijn,
dat in uw richting stroomt,
om in de wereld, overal,
uw opdracht waar te maken:
meer mens te zijn voor iedereen.

*Thailand
(bron: www.dederdekerk.nl,
gebedenbase)*

Colofon

VANDAAR, 3E JAARGANG, 2009, NO. 2

Vandaar biedt informatie aan gevers over het werk van Kerk in Actie en ICCO en legt verantwoording af over de besteding van de gelden voor projecten. Het magazine verschijnt 4 x per jaar, in maart, juni, september en december en wordt gratis toegezonden aan hen die het werk van Kerk in Actie financieel ondersteunen.

UITGEVER

Vandaar is een uitgave van Kerk in Actie, die namens de Protestantse Kerk in Nederland het missionaire en werelddiacoonale werk uitvoert. Dit in samenwerking met ICCO, de interkerkelijke organisatie voor ontwikkelingssamenwerking.

REDACTIE

Renate Barendregt, Paula van Cuilenburg (eindred.), Peter Goudkamp, Gonda de Haan, Henk van IJken, Hanan Nhas, Mieke Labots, Sietske Renting, Marieke Schouten, Henja Visser, Freek Visser (fotored.)

REDACTIEADRES

Postbus 456, 3500 AL Utrecht
E-mail: j.van.cuilenburg@kerkinactie.nl

OPMAAK EN DRUK

Interface Communicatie, Ede
Koninklijke BDU, Barneveld

ADMINISTRATIEADRES

Adreswijzigingen kunt u doorgeven aan:
Donateursadministratie Kerk in Actie,
Postbus 456, 3500 AL Utrecht of
tel.nr.: (030) 880 13 38,
e-mail: adressen@kerkinactie.nl

KERK IN ACTIE EXPRESS

Wilt u op de hoogte blijven van het werk dat we met uw steun kunnen doen? Geef u dan op voor de maandelijkse e-mail-nieuwsbrief Kerk in Actie Express via www.kerkinactie.nl/express.

BIJDRAGE KERK IN ACTIE

Wanneer u een vaste bijdrage geeft aan Kerk in Actie, dan wordt deze in de eerste week van de maand automatisch afgeschreven. Wij hanteren altijd het door u opgegeven vaste bedrag, rekeningnummer en frequentie. Wijzigingen ten aanzien van de machtiging kunt u doorgeven via tel. (030) 880 13 38.

ISSN 0167-2363

Foto omslag: Vrouwen in Congo die na veel geweld weer een leven proberen op te bouwen. Foto: Elise Kant

Interview

In Indonesië maakt *Voice of Human Rights* (VHR) radioprogramma's waarin mensenrechten aan de orde komen. Twee medewerkers van VHR vertellen erover.

6

Inhoud

Kijkbijbel

Op initiatief van enkele gemeenten in de regio Dordrecht werd een uniek project gerealiseerd: de Nederlandse Kijkbijbel in het Rwandees.

8

Noodhulp

Noodhulp voor Ethiopië en Congo: werken aan een betere toekomst.

Binnenland 4

Interview 6

Kijkbijbel 8

Noodhulp 9

Living Letters 10

Berichten 12

Column 13

Fondsenwerving 14

Standplaats 15

9

Waar stilte luistert

De aandacht van het Stiltecentrum Hoog Catharijne

Centraal gelegen in het gebied van station Utrecht en het winkelcentrum Hoog Catharijne biedt het oecumenisch Stiltecentrum mogelijkheden voor stilte, bezinning, inspiratie en ontmoeting.

Het Stiltecentrum heeft elke dag vele bezoekers: winkelende mensen, buurtbewoners, maar ook mensen met psychische problemen. Mensen die aan de rand van de samenleving staan door problemen op het gebied van relaties, werk, huisvesting en/of geld. Het Stiltecentrum is aanwezig door aandacht en betrokkenheid. Een gesprek met een paar bezoekers, met de coördinator van het centrum en met enkele vrijwillige medewerkers geeft een klein doorkijkje in dit centrum.

Bezoekers

Een van de vaste bezoekers zit alleen aan een tafeltje en is een gedicht aan het schrijven. Hij laat me een bundeltje zien van gedichten die hij gemaakt heeft en geeft me zijn gedicht 'Stilte' te lezen. Een gedicht over leegte en de mogelijkheid van een 'en toch'. Hij zegt daarbij: 'Alles heeft twee kanten, een positieve en een negatieve.' Hij laat me meer gedichten lezen, over 'de

ander en ik' en over de schoonheid van een boomblad. Het Stiltecentrum ervaart hij als heel prettig: 'Ik kan hier gewoon zijn. Er hoeft niets. Ik kom hier vaak. Dan kom ik ook in de kapel, waar 's middags een dienst is. Ik heb daar ook mijn gedicht Stilte voor-gelezen.'

Een paar andere bezoekers zitten samen aan een tafel. Ze blijken elkaar te kennen. Ze komen regelmatig langs voor de middagpauzedienst en voor een kop koffie en voor wat aandacht. Op een gegeven moment stapt een bezoeker op. Ik vraag een vrijwillig medewerker waar deze persoon nu heen gaat: heeft hij een huis om in te wonen? Ze zegt: 'Het is niet bekend of deze persoon wel een vaste woonplek heeft.'

Plek voor ontmoeting en aandacht

Door de week kunnen mensen elke middag binnenkomen, zo maar, of om hun verhaal te vertellen. Twintig vrijwillige medewerkers

ACTIVITEITEN STILTECENTRUM

Naast de middagpauzedienst en het bieden van een plek van stilte, bezinning, inspiratie en ontmoeting, ontplooit het Stiltecentrum diverse andere activiteiten, zoals eucharistievieringen op zaterdag en ontdekkingstochten voor jongeren door de stad Utrecht.

Ook is er elk jaar de Informatiemarkt Wereldvrijwilligers. Scholieren kunnen zich dan laten voorlichten door organisaties als Edukans, Together, Jongeren en Missie, Code-X en Siw, over de mogelijkheden om mee te werken aan een vrijwilligersproject in het buitenland na hun examen of tijdens een zomervakantie.

Tot slot zijn er elke eerste donderdag van de maand lunchconcerten in de kapel van het Stiltecentrum, verzorgd door studenten van het conservatorium.

Zie ook: www.stiltecentrum.nl.

zijn bij toerbeurt aanwezig. Dirk van den Hoven is de coördinator van het Stiltecentrum. Hij vertelt over de bedoeling van het centrum, de bezoekers, de activiteiten en de vrijwillige medewerkers: 'Het centrum heeft een toevoegende waarde in het winkelcentrum. Een van de kernactiviteiten is de middagpauzedienst, een kort bezinningsmoment in de kapel. Voorgangers vanuit de verschillende kerken van Utrecht en medewerkers van het Stiltecentrum verzorgen deze oecumenische vieringen. Vaste bezoekers, werknemers vanuit het winkelcentrum, personeel van IKV Pax Christi dat in ook in het gebouw zit en passanten maken gebruik van dit gebedsmoment.

Na de middagpauzedienst zijn bezoekers welkom in de ont-

Scholieren tijdens de Informatiemarkt Wereldvrijwilligers

Aan de koffie in de ontmoetingsruimte

moetingsruimte. Van maandag tot en met vrijdag is daar elke middag de gelegenheid voor ontmoeting en gesprek met medewerkers van het Stiltecentrum. De vaste bezoekers zijn meestal eenzame ouderen, daklozen en mensen met psychische problemen: allen zeer kwetsbare mensen. De kernwoorden van het centrum zijn: luisteren, aanwezig zijn, aandacht geven. Het gaat niet om het bieden van oplossingen. Bij concrete hulpvragen wordt er doorverwezen naar een pastor, predikant of hulpverlener.'

Mensen met psychische problemen

Van den Hoven: 'De laatste jaren komen er in toenemende mate mensen met psychische problemen. Dit laat het Kaski-onderzoeksrapport uit 2008, 'Ruimte voor anderszijn', ook zien. Dit heeft gevolgen voor de vrijwillige medewerkers. Deze zijn veelal niet geschoold in psychiatrische problematiek. De vrijwilligers krijgen wel enige toerusting. Ze worden goed begeleid. Verder moeten ze zelf stevig in hun schoenen staan, want het kan er soms heftig aan toe gaan in het Stiltecentrum. Sommige mensen zijn licht geraakt en kunnen op anderen afreageren. Dan moeten er duidelijke grenzen getrokken worden. Elke bezoeker moet zich immers thuis kunnen voelen. In die zin zijn er ook grenzen aan de gastvrijheid. Iemand die bijvoorbeeld veel gedronken heeft, wordt niet binnengelaten. Ook is het Stiltecentrum geen dagopvang.'

'Als vrijwilliger stel je je open voor kwetsbare mensen en heb je het uit te houden bij

gevoelens van machteloosheid. Je geeft aandacht. Soms zegt een vrijwilliger: 'Ik heb haast niets gedaan, ik heb alleen maar naar mensen geluisterd. Maar ik ben zo moe geworden.' Dát is nu precies waar het om gaat: je bent er voor de ander en dat is heel veel.

Soms zijn er geloofsgesprekken, bijvoorbeeld na een middagpauzedienst. Maar de bezoeker geeft aan of hij of zij een gesprek wil voeren en waarover. De bezoeker is uitgangspunt.

NETWERK DAK

Het Stiltecentrum Hoog Catharijne maakt onderdeel uit van het Netwerk DAK (Door Aandacht Kracht). In het Netwerk DAK hebben het Inloopcentraberad, het Landelijk Oecumenisch Netwerk Drugs-pastoraat en het Netwerk Urban Mission hun krachten gebundeld. De laagdrempelige inloopcentra en ontmoetingsplekken spelen een belangrijke rol bij de opvang van mensen met psychische problemen. Het Kaski onderzoeksrapport 'Ruimte voor anderszijn - inventarisatie van kerkelijke initiatieven voor mensen met psychische aandoeningen' geeft dat ook aan.

Het Netwerk DAK wordt gesteund door Kerk in Actie (projectnummer 050115).

Voor meer informatie:
www.stiltecentrum.nl;
www.netwerkurbanmission.nl;
www.ru.nl/kaski.

Soms heeft iemand het contact met een kerk verloren en wil zij of hij dat contact herstellen. Daar kunnen we in bemiddelen.'

Stimuleringsprijs

'Het is belangrijk aandacht te hebben voor de vrijwilligers. Dit onder andere door hen goed toe te rusten. Zo is er een training geweest 'omgaan met agressie'. Vrijwilliger word je ook niet zo maar. Na een intake is er eerst een soort proeftijd om te kijken of het werk als vrijwilliger je ligt. In 2008 werd het Stiltecentrum winnaar van de Gemeentelijke Stimuleringsprijs Lokaal Vrijwilligerswerk. De jury roemde onder meer de ongedwongen, betrokken en betekenissenvolle aanwezigheid van de vrijwilligers van het Stiltecentrum.'

Ervaringen van vrijwilligers

De vrijwilligers Marrie van 't Klaphek en Mieke Betten bevestigen het beeld van de jury van de Stimuleringsprijs. Marrie is stagiaire van Hogeschool Windesheim en heeft als afstudeerrichting 'Religie en Samenleving'. Zij vertelt over haar motivatie om dit werk in het Stiltecentrum te doen: 'Het gaat erom belangeloos aanwezig te zijn. Ik vind het fijn om met de bezoekers om te gaan. Soms vind ik het werk lastig en confronterend. Ik zou graag iets willen oplossen, maar vaak kan dat niet. Als vrijwilliger gaat het er vooral om er gewoon te zijn. Eigenlijk gaat het om heel gewone dingen. Je moet niets willen van de mensen. En dat geeft hen juist de vrijheid om hun verhaal te vertellen, om te zeggen wat op hun hart ligt. Voor veel bezoekers is dit centrum een soort thuis. Veel mensen kennen elkaar, die komen elkaar hier geregeld tegen. Ze vinden hier gezelschap en een luisterend oor.'

Mieke Betten is ook vrijwilliger. Vroeger was ze sociaal-psychiatrisch verpleegkundige. Daarnaast heeft ze theologie gestudeerd. Mieke: 'Er komen hier allerlei soorten mensen. Ze kunnen hier gewoon zitten zonder dat er wat hoeft, of ze kunnen een praatje maken. Er is veel eenzaamheid. Soms kom ik 'onaangepast' gedrag tegen. Het is dan nodig grenzen te stellen, ook omwille van de andere bezoekers. Maar het gaat er niet om de mensen te veranderen. Dit komt overeen met de visie van het straatpastoraat: een gastvrije plek bieden aan mensen, wie ze ook zijn. Ik vraag mezelf wel eens af hoe ver ik ga met het accepteren van bepaald gedrag. Gelukkig hebben we als medewerkers steun aan elkaar, ook om een gemeenschappelijke houding te bepalen.'

Paula van Cuilenburg is eindredacteur van Vandaar.

Wirayanti en Rudy Gunawan

Mensenrechten krijgen stem

Voice of Human Rights in Indonesië

Een vrouw bedelt op een plein in Jakarta. Joggers en andere voorbijgangers schenken haar nauwelijks aandacht. Haar zoon is ziek en heeft dringend verpleging en medicijnen nodig. De vrouw woont echter in de sloppenwijken van Jakarta. Ze kan de kosten voor gezondheidszorg onmogelijk betalen.

Aan een medewerker van *Voice of Human Rights* (VHR: de stem van mensenrechten) vertelt de vrouw hoe bang ze is haar zoon te verliezen. Deze angst is voor haar groter dan de schaamte om te bedelen. Ze schetst haar leven in de sloppenwijken. Korte tijd later is haar verhaal te horen op radiozenders in heel Indonesië. Via het verhaal van deze vrouw brengt VHR het recht

op gezondheidszorg onder de aandacht. Het behoort tot een van de belangrijkste universele rechten van de mens. Toch is het een recht waarvan talloze inwoners van Indonesië verstoken zijn.

Radioprogramma's
VHR maakt radioprogramma's waarin duidelijk wordt wat het ontbreken van de fun-

damentele rechten in het dagelijks leven van mensen betekent. Onderstreept wordt dat die rechteloosheid niet acceptabel is en dat verandering nodig is. Luisteraars worden zo bewust gemaakt van hun rechten als burgers. Ze worden geactiveerd om voor die rechten op te komen. VHR geeft mensenrechten stem. Niet door abstracte en ingewikkelde beschouwingen, maar door de verhalen van gewone mensen en hun dagelijkse problemen.

Democratisering na de val van Soeharto

VHR werd opgericht in 1998. In dat jaar trad president Soeharto na meer dan dertig jaar af. Zijn regime werd gekenmerkt door ernstige schendingen van mensenrechten.

Na zijn val werd begonnen met democratisering. Er kwam meer ruimte voor vrijheid van meningsuiting. VHR maakt daarvan gebruik om de bevolking van Indonesië bewust te maken van de betekenis van democratie en mensenrechten. Dit is nodig, omdat mensen dikwijls onwetend zijn van de rechten die ze hebben. Jarenlange onderdrukking, gebrekkig onderwijs en wetten die niet gehandhaafd werden hebben mensen het idee gegeven dat machtsmisbruik, rechteloosheid en corruptie de normaalste zaak van de wereld zijn. Het besef dat wetten worden overtreden en rechten geschonden is lang niet altijd bij iedereen aanwezig. Mensen ondergaan het gelaten als hun land wordt ingepikt, als ze op hun werk met ongewenste intimiteiten te maken krijgen of hun vrijheid van godsdienst wordt aangetast. Juist aan die onwetendheid en passiviteit wil VHR iets doen.

Verspreiden van nieuws

Iedere maand maakt VHR acht radioprogramma's waarin mensenrechten aan de orde komen. Deze worden op cd gezet en verspreid onder meer dan 350 radiostations in heel Indonesië. De programma's zijn luchtig. Er wordt muziek gedraaid, er zijn nieuwsberichten en zoals gezegd 'verhalen van de straat'. Een succesvol programma is Warung HAM (eethuisje mensenrechten): binnen de setting van een typisch Indonesisch eethuisje wordt op een cabarateske manier de (schending van de) rechten van gewone burgers onder de aandacht gebracht. Warung HAM is een interactief programma. Luisteraars kunnen hun problemen aan een juridisch deskundige voorleggen en krijgen direct advies en antwoord op hun vragen.

Begin dit jaar waren namens *Voice of Human Rights* Rudy Gunawan, hoofdredacteur, en Wirayanti, afdelingshoofd, op uitnodiging van ICCO en Kerk in Actie in Nederland. Zij vertelden over de reikwijdte van VHR. Ook maakten zij afspraken over samenwerking met Radio Nederland Wereldomroep. In Bonn bleek de internationale omroep Deutsche Welle in de programma's van VHR geïnteresseerd.

VHR verzorgt ook trainingen voor journalisten van bij VHR aangesloten radiostations. Hen wordt geleerd op een onafhankelijke wijze nieuws te vergaren en op een niet tendentieuze manier verslag te doen van gebeurtenissen. Tevens krijgen ze een cursus mensenrechten. VHR beheert verder een website waarop iedere dag tien nieuwsitems worden geplaatst. De website trekt een groeiend aantal bezoekers. Op deze wijze worden duizenden mensen in alle

delen van de Indonesische archipel van onafhankelijk en objectief nieuws voorzien. Voor ons misschien de gewoonste zaak van de wereld. In Indonesië iets dat nog in de kinderschoenen staat.

Interesse Radio Nederland Wereldomroep

Door het grote aantal radiostations in het netwerk is VHR een belangrijke informatiebron voor de situatie in Indonesië. Radiostations in Nederland en Duitsland tonen dan ook interesse voor samenwerking met VHR. 'Dit jaar zijn er verkiezingen in Indonesië,' legt Rudy Gunawan, hoofdredacteur van VHR, uit. 'Er worden nieuwe parlementsleden gekozen, later in het jaar kiezen we een nieuwe president. In een prille democratie als Indonesië leiden verkiezingen makkelijk tot onrust en onlusten. Mensen zijn vaak niet goed op de hoogte hoe democratische processen werken. Ook laten ze zich gemakkelijk paaien met loze beloften van politici. Door ons netwerk kunnen we snel en goed verslag doen van wat er zich afspeelt in afgelegen regio's. Dat maakt ons interessant voor omroepen als Radio Nederland Wereldomroep en Deutsche Welle. Tijdens de verkiezingen zorgen we voor waarnemers ter plekke. Die zullen nagaan of stemmen niet stiekem met smeergelden zijn gekocht. En of de mensen werkelijk in vrijheid, zonder intimidatie, kunnen kiezen. En of ze toegang hebben tot eerlijke en onafhankelijke voorlichting. Democratisering kan alleen slagen als aan dit soort voorwaarden wordt voldaan. De verkiezingen in 2004 geven wat dat betreft hoop. Die verliepen grotendeels in goede orde, zonder veel geweld of onlusten.'

Beïnvloeding van de politiek

Naast het bewustmaken van het publiek beoogt VHR ook verandering. 'Nieuwsberichten worden doorgestuurd naar lokale, regionale en nationale bestuurders in de hoop dat zij zich zullen inzetten voor verandering. Ook maken we hen gevoelig voor de achtergronden van schendingen van mensenrechten,' vertelt Wirayanti, afdelingshoofd van VHR. 'Die achtergronden zijn behoorlijk complex. Een tijdje geleden maakten we een reportage over leerlingen die door hun docent geslagen werden. Dit probleem bleek echter met een ander probleem samen te hangen. De docent kreeg soms maandenlang zijn salaris niet uitbetaald. Na schooltijd ging hij naar de vuilnisbelt om tussen het afval naar bruikbare of verkoopbare spullen te zoeken. Alleen zo kon hij zijn gezin onderhouden. Het is niet verwonderlijk dat deze persoon zijn frustraties en irritaties vervolgens afreageert op zijn leerlingen. Bovendien kunnen rechten soms door heel praktische redenen

niet nageleefd worden. Recht op onderwijs is mooi. Maar als de dichtstbijzijnde school een paar kilometer verderop is en je geen geld voor het dagelijks vervoer hebt kun je je recht op onderwijs nooit realiseren. Of er is wel een schoolgebouw dichtbij, maar er zijn geen leraren. Bestuurders moeten op de hoogte zijn van zulke zaken om er iets aan te kunnen veranderen. Via onze programma's informeren we hen daarover.'

Mensen in beweging

Niet alleen bestuurders, ook luisteraars worden aangezet in actie te komen. Wirayanti vertelt: 'Aan de grens met Maleisië komt veel mensenhandel voor. De armoede dwingt vooral jonge vrouwen hun heil elders te zoeken. Ouders sturen hun dochters naar het buitenland om in de fabriek of als dienstmeisje te werken. De mensensmokkelaars vragen de meisjes hun paspoort in te leveren. Eenmaal in Maleisië worden ze vaak het slachtoffer van uitbuiting en mishandeling. Als ze door de politie opgepakt worden hebben ze helemaal geen leven. Een ongedocumenteerde buitenlander (dat wil zeggen iemand zonder geldige papieren) is in Maleisië volkomen rechteloos. Uit schaamte zwijgen de migrantenwerkers tegenover hun thuisfront over hun vreselijke situatie.'

'VHR heeft verschillende programma's over de erbarmelijke situatie van migrantenwerkers gemaakt. We proberen een soort early warning system te zijn, zoals dat ook na de tsunami werd opgezet,' zegt Rudy Gunawan. 'Mede door de programma's van VHR worden migrantenwerkers en hun omgeving zich bewust van hun rechten en groeperen ze zich in een soort vakbond. Ook luisteraars worden aangezet in actie te komen. Zo droegen luisteraars spontaan bij aan de ziektekosten voor de zoon van de vrouw uit de sloppenwijken. Soms kan een radioprogramma een mens tot zijn of haar recht laten komen.'

Jilles de Klerk is gemeenteadviseur Kerk in Actie Interactief, regio midden.

Kerk in Actie steunt *Voice of Human Rights* in Indonesië dit jaar met een bedrag van € 60.000. Als u dit project wilt steunen, dan kunt u een bijdrage overmaken aan Kerk in Actie, giro 456 o.v.v. VHR, projectnummer 009297.

Kijkbijbel in het Rwandees

Een gesprek met Janny Oorebeek

Op initiatief van enkele kerkelijke gemeenten in de regio Dordrecht werd een uniek project gerealiseerd: de Nederlandse Kijkbijbel in het Rwandees.

De Nederlandse Kijkbijbel, vooral bekend dankzij de tekeningen van Kees de Kort, is vertaald en uitgegeven in het Rwandees (in het Kinyarwanda). Op 13 februari 2009 is door het Rwandese Bijbelgenootschap de Kijkbijbel feestelijk overhandigd aan de kerken en scholen in Rwanda. Een gesprek met Janny Oorebeek, mede-initiatiefneemster en drijvende kracht achter dit project.

Hoe is het initiatief ontstaan?

'In 2007 bestond de uitwisseling tussen gemeenten in de regio Dordrecht met de presbyteriaanse kerk in Rwanda (Remera en Ruyumba) twintig jaar. Een jubileum van iets dat je kunt zien als de voorloper van *Interactief*. Er lag al sinds langere tijd een wens om tijdens een uitwisselingsbezoek speciaal iets voor kinderen te doen met de Kijkbijbel. De afbeeldingen in die Bijbel zijn universeel en passen overal, in Europa, in Azië, in Latijns-Amerika en zelfs in Afrika. Tijdens het bezoek aan Rwanda in 2006 heeft een van de delegatieleden, Marjan Dogger, aan een theologiestudente hulp gevraagd bij het vertalen van enkele verhalen uit de Kijkbijbel.'

Hoe hebben jullie dit verder aangepakt?

'We hebben contact opgenomen met het Nederlands Bijbelgenootschap (NBG). Er werd positief gereageerd. Het NBG was net aan een vergelijkbaar vertaalproject begonnen: een Bijbel in het Cubaans. Om het financieel te regelen vroegen we in de regio Dordrecht wat de gemeenten konden bijdragen. De zendingsdiaconessen in Amerongen, de vrienden van het NBG, en Kerk in Actie wilden ook meedoen. Na enige overtuigingskracht was het Rwandese Bijbelgenootschap bereid om de vertaling te regelen. Ook hebben Rwandese vrienden geholpen. Zo hebben we het voor

elkaar gekregen om de Kijkbijbel te vertalen en er tienduizend exemplaren van te laten drukken!

Hoe is de Kijkbijbel in Rwanda ontvangen?

'Eind vorig jaar hebben we exemplaren van de Kijkbijbel overhandigd aan de presbyteriaanse kerk in Rwanda. De kerkleden waren er heel enthousiast over. Een van de predikanten zei: 'Deze Bijbel is een gebedsverhoring. Eindelijk iets voor de kinderen in hun eigen taal!' Veel kerken en scholen hebben interesse in deze Bijbel. Ze willen de Kijkbijbel graag gebruiken voor bijvoorbeeld lessen op de zondagsschool.

Sommige ouders willen hem voor hun kinderen kopen. Een predikant vertelde dat zijn zevenjarige zoon zelf deze Bijbel leest. De plaatjes leggen de moeilijke woorden uit en hij vindt ze prachtig.

Tijdens de viering van het kinderkerstfeest in Remera heb ik, op verzoek van de kerkleiding, met behulp van deze Kijkbijbel het kerstverhaal verteld. De kerk zat helemaal vol. Er waren maar liefst achthonderd kinderen.'

Krijgt dit project een vervolg?

'Jazeker. Omdat de Bijbel in deze vorm nieuw is, bestaat er een grote vraag naar een soort instructiegids. Marjan Dogger en ik hebben al enige instructie gegeven. Het ging om de vragen hoe je aan de hand van de afbeeldingen op een leuke manier de verhalen aan de kinderen kunt vertellen en welke materialen je ervoor kunt gebruiken. In Nederland kun je dan denken aan een mooie kleurplaat. Maar die is er in Rwanda niet, want dat is te duur.

We willen nu eerst afwachten hoe de kerken en scholen dit oppakken. In november dit jaar ga ik weer naar Rwanda. Ik zal dan de ervaringen met de

Kijkbijbel horen. Ik vermoed dat we nog enkele instructies zullen maken, zeker als we merken dat mensen daar behoefte aan hebben.'

Kerk in Actie steunt het project 'Kijkbijbel in Kinyarwanda' dit jaar met een bedrag van € 32.500,-. Als u dit project wilt steunen, dan kunt u een bijdrage overmaken aan Kerk in Actie, giro 456 o.v.v. Kijkbijbel, projectnummer 009195.

Sietske Renting is relatiebeheerder ICCO en Kerk in Actie, afdeling Zending.

Voedseltekorten: een verborgen ramp

Twee seizoenen geen regen, verschillende insectenplagen, een tekort aan zaaigoed en een enorme stijging in de voedselprijzen: begin september 2008 luidde ACT (*Action by Churches Together*) *International* de noodklok voor deze situatie in Ethiopië.

Ethiopië

Ethiopië is een van de armste landen ter wereld. Veel inwoners leven op het bestaansminimum. Een goede oogst en het behoud van de veestapel zijn daarom onmisbaar. Maar door de extreme droogte en de hoge voedselprijzen konden de misoogsten niet worden gecompenseerd, slonken de veestapels drastisch en dreigde ondervoeding voor 75.000 kinderen. Het voedselprogramma van de Ethiopische overheid is niet toereikend om deze problemen het hoofd te bieden. Voor aanvullende programma's moet nauw worden samengewerkt met de overheid. Dit is een uitdaging vanwege het risico dat hulp voor politieke doeleinden wordt gebruikt. ICCO en Kerk in Actie boden hulp via *ACT International* (met name de orthodoxe kerk) en vroegen daarbij om de steun van de plaatselijke gemeenten in Nederland. Dit door middel van een extra collecte en aanvullende acties. Met de bijdrage van ICCO en Kerk in Actie worden in Ethiopië ongeveer 8000 mensen geholpen.

Congo

Kort nadat de noodhulpsituatie in Ethiopië afgekondigd werd, kwamen er verontrustende geluiden vanuit Congo. Ditmaal werden de inwoners niet getroffen door de onvoorspelbaarheid van moeder natuur, maar door de medemens zelf. Ongeveer 250.000 mensen sloegen op de vlucht voor plunderende rebellen en soldaten. BOAD, een oecumenische partnerorganisatie die zich richt op ontwikkeling in Oost-Congo, schakelde de hulp van ICCO en Kerk in Actie in. Het oplaaiende conflict leidde tot verlies van bezittingen en maakte het voor de Congolezen onmogelijk hun akkers te beplanten. De nood bleek ontzettend hoog en alle financiële steun was meer dan noodzakelijk. Gelukkig konden ICCO en Kerk in Actie rekenen op de hartverwarmende steun van plaatselijke gemeenten en donateurs, zodat steun via ACT en BOAD geboden kon worden.

Noodhulp

In Ethiopië richtte de steun zich in de eerste plaats op het verstrekken van granen, olie

en zaden. Ook werd er proteïnerijk voedsel uitgereikt aan kinderen en zwangere vrouwen. Dat de hulp daar niet stopte werd des te meer duidelijk tijdens het bezoek van Henja Visser, relatiebeheerder van ICCO en Kerk in Actie. Met de vertegenwoordigers van de kerk, de lokale bestuurders en de vertegenwoordigers van de gemeenschappen werd besproken hoe de noodzaak voor voedselhulp voorkomen kan worden en hoe mensen in staat gesteld kunnen worden om *zelf* te anticiperen op voedseltekorten. Sporadische voedseldistributies zijn immers niet het antwoord voor de lange termijn. Andere maatregelen zijn nodig. De kerk staat voor de grote uitdaging om met de mensen zelf plannen te ontwikkelen waarmee in de toekomst de noodzaak voor voedselhulp minder kan worden.

In Congo wordt hard gewerkt aan een betere toekomst. Het dorp Katala bijvoorbeeld trof met steun van BOAD voorbereidingen voor het volgende plantseizoen. Er werd een lijst opgesteld van mensen die het meest door de conflicten getroffen waren. Het gaat om ruim 330 huishoudens, merendeels alleenstaande moeders. De gezinnen zijn, ondanks dat de veiligheid nog onzeker is, teruggekeerd naar hun dorpen. Gekozen is om met de teelt van twee groentegewassen te starten: kool en aubergine. BOAD heeft hiervoor zaden ingekocht, en gezorgd voor de benodigde materialen zoals hakken en gieters. Begin februari 2009 is een veld ter beschikking gesteld voor zaaibedden. De zaailingen worden onder de geselecteerde huishoudens verdeeld.

Renate Barendregt is projectmedewerker fondsenwerving, afdeling Communicatie en Fondsenwerving. Henja Visser is relatiebeheerder wereldwijd, ICCO en Kerk in Actie.

Moeder en dochter bereiden het eten (Congo).

Living Letters

Een dubbelportret: Haïti en Pakistan

Living Letters: internationale oecumenische delegaties die solidariteitsbezoeken brengen aan christenen in diverse gebieden in de wereld waar geweld een zware druk op het leven legt. Haïti en Pakistan zijn twee van deze bezochte gebieden.

Living Letters in Haïti

Boodschap uit Haïti

'Haïti, is dat niet een erg gevaarlijk land? Zou je daar wel heen gaan?' Deze reactie kregen sommigen van ons toen ze vertelden dat ze Haïti gingen bezoeken. Haïti haalt regelmatig het nieuws, en bijna altijd is dat om te berichten over rampspoed: orkanen en tropische stormen die voor overstromingen en verloren oogsten zorgen, gewelddadige voedselrellen... geen wonder dat het thuisfront zich afvraagt wat je daar gaat doen. Toch gaan we op bezoek in Haïti om de mensen een hart onder de riem te steken en om te horen welke boodschap zij ons willen meegeven wanneer we naar huis gaan. Die boodschap was: doorbreek het clichématige denken over Haïti en benadruk de positieve kanten van het land en zijn bevolking. De Haïtianen zijn namelijk geen mensen die zich uit het veld laten

slaan bij tegenslag, maar die de handen uit de mouwen steken en alle kansen grijpen.

Ontmoetingen

De Protestantse Federatie van Haïti, waarbij ruim twintig protestantse kerken zijn aangesloten, brengt ons in contact met bevoegde kerkleiders en gemeenteleden. Zoals met dominee Clément Joseph die samen met pastores in de Dominicaanse Republiek de dialoog tussen beide landen helpt te bevorderen. Veel Haïtianen werken in het buurland maar meestal onder slechte omstandigheden en zonder recht op gezondheidszorg of onderwijs. Haïtianen worden er gediscrimineerd en regelmatig zonder pardon de grens over gezet. De gezamenlijke Haïtiaanse en Dominicaanse kerken organiseren uitwisselingsbezoeken om onderling begrip en kennis te vergroten.

In de grensplaatsen wordt het gesprek over geweld en discriminatie aangegaan. Dit heeft als resultaat dat Dominicaanse kerken zich nu uitspreken tegen de mensenrechtenschendingen, waar de Haïtianen in hun land mee te maken hebben.

Een andere ontmoeting is met domineearts Junie Hyacinthe, een van de eerste

Living Letters is een initiatief van de Wereldraad van Kerken. Hiermee worden kleine internationale delegaties bedoeld die diverse gebieden in de wereld bezoeken waar christenen zich inzetten tegen het geweld dat in hun omgeving plaatsvindt. Aart Verburg was lid van een oecumenisch team dat van 24 november tot 1 december 2008 een bezoek bracht aan Pakistan. Els Hortensius was lid van een oecumenisch team dat van 24 tot 29 november 2008 een bezoek bracht aan Haïti. *Living Letters* maakt deel uit van de *Decade to Overcome Violence*, op weg naar de *International Ecumenical Peace Convocation* die de Wereldraad van Kerken gepland heeft voor 2011 in Jamaica. Zie ook: www.oikoumene.org.

vrouwen in het bestuur van de Protestantse Federatie. Zij vertelt over de strijd die zij voert om binnen de kerken meer aandacht en ruimte voor vrouwen te krijgen: 'De vrouwen zijn de handen en voeten van de kerk, maar het is erg moeilijk om meer vrouwen aan het hoofd te krijgen. Dit speelt niet alleen binnen de kerk, maar in de maatschappij als geheel.' Dit is opvallend omdat wij juist in Haïti zo veel sterke vrouwen ontmoeten. Een van hen is premier Michelle Pierre-Louis. Zij vertelt over de plannen die zij heeft voor het land: het creëren van werkgelegenheid op het platteland en het stimuleren van de eigen voedselproductie, gevolgd door aandacht voor het milieu en risicomanagement om de schade van orkanen in de toekomst te beperken. Hiervoor is internationale steun nodig. Niet in de vorm van een militaire vredesmacht zoals de huidige MINUSTAH, maar door investeringen en de financiering van ontwikkelingsprogramma's. Michelle Pierre-Louis vertelt dat het een werk van lange adem is: 'Er is twintig jaar nodig om duurzame verbeteringen te bereiken. Het kader heeft het land verlaten en het kost tijd om mensen op te leiden. Ook verandert een land na jaren van dictatuur niet zomaar in een democratie. Dit vraagt om een mentaliteitsverandering die niet binnen één generatie bewerkstelligd is.' Wij hopen dat Haïti die tijd krijgt, waar regering, maatschappelijke organisaties en de kerken op kunnen rekenen. In een open brief aan de algemeen secretaris van de Wereldraad van Kerken, en via hem aan de lidkerken, vragen wij uitdrukkelijk om die steun.

De delegatie in gezelschap van leden van de Protestantse Federatie van Haïti

Living Letters in Pakistan

Meisjes van de steenfabriek in Pakistan

Spanningen

Eind november 2008: een terroristische aanslag op twee hotels in Mumbai (Bombay), India. De Indiase regering wijst naar Pakistan. Het litteken op de wond van de oorlog waarmee Pakistan en India uit elkaar gingen in 1947 doet weer flink pijn. De terroristen blijken inderdaad uit Pakistan afkomstig te zijn. Diezelfde week worden er bombardementen door onbemande vliegtuigjes uitgevoerd, in het noordwesten, het grensgebied met Afghanistan. Daar wordt de oorlog tegen het terrorisme gevoerd, voornamelijk door Amerika. In de verhalen van de meerderheid van de Pakistaanse bevolking (95 % moslim) heet dat: de oorlog van het christelijke westen tegen Al Kaida op Pakistaans grondgebied uitgevochten... In diezelfde week accepteert de Pakistaanse regering een grote lening van het Internationale Monetair Fonds (IMF). De wereldwijde economische crisis treft ook Pakistan. En het was al geen vetpot voor een groot deel van de 164 miljoen Pakistani. De voorwaarden van het IMF geven de regering van Pakistan nog minder ruimte om iets voor de armsten in de samenleving te doen.

Ontmoetingen

Ons bezoek in de door spanningen gekleurde Pakistaanse samenleving wordt mogelijk

gemaakt door bisschop Samuel Azariah van de Kerk van Pakistan. Hij treedt op als gastheer. We zijn onder de indruk van zijn enorme sociale netwerk en zijn vaardigheid om op allerlei niveaus in de samenleving vertegenwoordiger van de kerk te zijn. De bisschop introduceert ons bij de mensenrechtenorganisaties. Daar horen we de verhalen over het misbruik van de wet op godslastering. Als de islam beledigd wordt kunnen mensen een aanklacht indienen bij de politie. Vier christenleerling-verpleegkundigen bijvoorbeeld zijn van de opleiding gestuurd omdat ze een schoolbord hadden uitgeveegd waar ook een vers uit de Koran op was geschreven. Overigens worden niet alleen christenen aangeklaagd; moslims klagen ook elkaar aan. Een andere vorm van rechtsongelijkheid

ICCO ondersteunt partnerorganisaties in Haïti die werken op het gebied van voedselzekerheid, water, mensenrechten en democratisering. De Protestantse Federatie van Haïti is een van de partners. Kerk in Actie ondersteunt diverse projecten en organisaties in Pakistan, zoals de Kerk van Pakistan en SSEWA-PAK (plattelandsontwikkeling in de Sindh-provincie en duurzaam energieverbruik in Mirpurkhas).

speelt zich af op de arbeidsmarkt. Als een christen solliciteert, is zijn of haar geloof geen aanbeveling. Aan de andere kant: christenen in een steenbakkerij denken er niet over om hun geloof op te geven. Zij behoren tot de laagste sociale klasse (Dalits). Vrouwen en kinderen moeten meewerken om te kunnen overleven in hun toch al zeer armoedige omstandigheden. Uit hun geloof putten zij kracht om overeind te blijven.

De bisschop kent ook de leiders van de verschillende moslimgemeenschappen. Die komen naar het kantoor van de bisschop

voor een ontmoeting met de delegatie. De sfeer is eerst wat gespannen maar het gesprek loopt goed. Achteraf bespreken de bisschop en het delegatielid uit Pakistan, christen, geboren in een moslimgezin en islamgeleerde, nog wel waarom niet iedereen gegeten heeft van de koekjes bij de thee. Het zijn de kleine dingen waaruit vertrouwen moet blijken.

Boodschap uit Pakistan

De delegatie krijgt een boodschap mee voor christenen buiten Pakistan. De christenen in Pakistan zeggen: 'We zijn dankbaar voor het meeleven van christenen wereldwijd. We hebben er last van dat we onderling nog zo verdeeld zijn. Met de meeste moslims in Pakistan leven we als goede burens en familie samen. We willen graag iets van onze hoop en vertrouwen delen met anderen die het niet eenvoudig vinden om christen in hun eigen samenleving te zijn. Willen christenen wereldwijd in hun gebed aan de veelkleurige werkelijkheid van Pakistan denken en niet alleen aan het broeibest van terrorisme?'

*Els Hortensius is relatiebeheerder Haïti, afdeling Democratisering en Vredesopbouw, ICCO en Kerk in Actie.
Aart Verburg is rector van het HKI, het missionair en intercultureel trainingsinstituut van de Protestantse Kerk in Nederland.*

*Boukadali als visser en als rijstverbouwer
Foto's: Johannes Odé*

Acties tegen klimaatverandering

Doe mee!

Boukadali Nientao is van oorsprong visser in de Nigerdelta in Mali. Hij heeft de visserij bijna vaarwel gezegd en is begonnen met rijstverbouw. Hij kan met de vis steeds minder monden voeden. Door de klimaatverandering is de neerslag onvoorspelbaar geworden. Daarom heeft Boukadali met steun van een lokale organisatie een start gemaakt met geïrrigeerde rijstverbouw. Hij is nu minder afhankelijk van de regenval en de getijden van de rivier.

Overal ter wereld hebben mensen te maken met de gevolgen van klimaatverandering. Wie arm en kwetsbaar is, moet soms op zoek naar andere manieren om te overleven, zoals Boukadali in Mali. FairClimate, een programma van ICCO en Kerk in Actie, ondersteunt lokale organisaties bij dit werk, ook investeert zij in duurzame projecten zodat het broeikasgas CO₂ uit de lucht wordt gehaald. Naast concrete hulpverlening zijn er in 2009 ook internationale politieke oplossingen nodig om het klimaatvraagstuk op te lossen.

Countdown to CO₂penhagen

In december dit jaar komen in Kopenhagen wereldleiders bijeen voor het ondertekenen van een nieuw klimaatverdrag. Het wordt een belangrijke conferentie voor huidige en toekomstige generaties. FairClimate voert samen met zusterorganisaties in Europa en de Verenigde Staten een campagne voor

een eerlijk en efficiënt klimaatverdrag. Ze gaat handtekening aanbieden aan politici en onderhandelaars. De campagne heet toepasselijk 'Countdown to CO₂penhagen - tijd voor een rechtvaardig klimaat'. Vindt u het daar ook de hoogste tijd voor?

Doe mee en teken de klimaatbelofte op www.klimaatbelofte.nl.

Verminderen - Veranderen - Vergoeden

Met drie V's kunt u actie ondernemen tegen de klimaatverandering: zuiniger met energie omgaan (verminderen), gebruikmaken van hernieuwbare energiebronnen zoals groene stroom waardoor er minder CO₂ in de atmosfeer komt (veranderen) en ten slotte vergoeden. U kunt concrete invulling aan 'veranderen' geven door over te stappen op de groene energie van Greenchoice. Fairclimate werkt samen met Greenchoice. Als u zich aanmeldt bij www.greenchoice.nl/fairclimate krijgt u niet alleen een lage energieprijs, maar draagt Greenchoice ook bij aan de klimaatprojecten van ICCO en Kerk in Actie.

Zie www.fairclimate.nl voor meer informatie over de drie V's.

Holyswitch

Website voor en met jongeren

Kerk in Actie ontwikkelde samen met andere organisaties een website voor middelbare scholieren over het Palestijns - Israëlijs conflict: www.holyswitch.nl. De site geeft op speelse wijze informatie waarbij je telkens van perspectief kunt switchen. Het resultaat is een uitdagende site waar veel te beleven valt. Behalve informatie vindt je er ook een spel en dagboek aantekeningen van jongeren uit Jeruzalem en Betlehem met filmpjes over hun leven. Ook kun je er een kaarsje branden. Pers en radio gaven al veel bekendheid aan de site. Steeds meer schoolklassen en catechesegroepen maken er gebruik van. Van de zomer komen er nog allerlei acties. In juli komen de jongeren uit Jeruzalem en Betlehem voor een bezoek naar Nederland. Meer informatie: feije.duim@iccoenkerkinactie.nl

Bijbel in het Krimtataars

Zomerzendingcollecte

Op de Krim, een Oekraïens schiereiland in de Zwarte Zee, wonen ongeveer 320.000 Krimtataren, van wie het overgrote deel moslim is. In 1944 werden de Krimtataren door Stalin gedeporteerd naar Oezbekistan en Kirgizistan. In de jaren tachtig keerden ze terug naar hun land. Tijdens hun verbanning werden vele Krimtataren christen, maar ze missen een Bijbel in de eigen taal. Een kleine groep wetenschappers werkt hard aan de Bijbelvertaling. In 2013 moet de complete Krimtataarse Bijbel af zijn. De Zomerzendingcollecte van 23 augustus a.s. is bedoeld voor deze Bijbelvertaling.

Dank aan Kerk in Actie

Missie-Zendingskalenders voor Justitiepastaat en Exodus

Het Justitiepastaat en Exodus hebben 2500 Missie-Zendingskalenders 2009 als gift ontvangen. De kalenders zijn bij gedetineerden en ex-gedetineerden zeer op hun plaats. De Missie-Zendingskalender bepaalt je bij de tijd. In het Justitiepastaat en in Exodus begeleiden we mensen om hun levenstijd inhoud te geven. Dank aan Kerk in Actie om de kalenders aan ons beschikbaar te stellen.

Jan Eerbeek, hoofdpredikant Dienst Justitiële Inrichtingen/Ministerie van Justitie en voorzitter vereniging Samenwerkingsverband Exodus Nederland.

Art of Life

Op zoek naar levenskunst

Het programma 'Op zoek naar Art of Life' wordt sinds vier jaar uitgevoerd door Together-wereldgroepen. Together is een internationaal jongerenprogramma van ICCO en Kerk in Actie. Een belangrijk deel van het programma bestaat uit een groepsreis van een paar weken door een land waar partners vanuit Nederland worden ondersteund. Ontmoeting staat tijdens zo'n reis centraal. In het boek *Art of Life* staan diverse ervaringen van deelnemers aan groepsreizen opgetekend. Ervaringen die de levenskunst van andere landen, andere culturen en andere mensen laat zien.

Art of Life. Recepten voor levenskunst uit Bangladesh, Honduras, Ghana, Israël en de Palestijnse Gebieden, samenst. Hanneke van den Biggelaar en Henk Bosch, uitg. Together, Utrecht 2009. Meer informatie: www.together.nl, info@together.nl of (030) 880 15 14.

Postzegels- en briefkaartenactie

Spaar mee!

Al jarenlang kunt u postzegels en briefkaarten voor Kerk in Actie sparen. Vele vrijwilligers in het hele land zoeken de vrachten postzegels en kaarten zorgvuldig uit. Ook wordt de beste manier gezocht om de postzegels en kaarten om te zetten in klinkende munt. Telkens met groot succes!

De postzegels- en briefkaartenactie heeft in 2008 totaal € 40.762,55 opgebracht. De postzegels waren goed voor € 13.115,- en de kaarten leverden maar liefst € 27.647,55 op. Tachtig procent van de opbrengst is voor het zendingswerk van Kerk in Actie, twintig procent gaat naar de Gereformeerde Zendingbond, een zendingorganisatie die werkt met steun en ten dienste van kerkelijke gemeenten, vooral binnen de Protestantse Kerk in Nederland.

U kunt nog steeds postzegels en briefkaarten sparen en inleveren bij speciale inleveradressen. Zie voor meer informatie: www.kerkinactie.nl (klik op 'Kom in actie' en vervolgens op 'inzamelingsacties').

Martha Frederiks De exotische mens

Column

*Kortgeleden bezocht ik in het Teylers Museum te Haarlem de tentoonstelling *De exotische mens*. De ondertitel *Andere culturen als amusement maakte duidelijk wat de focus van de expositie was*. De bezoeker zag onder andere affiches van de 'volkerenshows' uit de periode 1840 tot 1960. Daarop werd geadverteerd met het 'bezichtigen' van Aztekenkinderen, aardmannetjes (Xhosa) en 'wilde' vrouwen uit Benin (vrouwelijke Ashanti krijgers) die voor het vermaak naar Europa waren gebracht. Ook was er materiaal over de Brusselse Wereldtentoonstelling, waar in 1958, naast een Spoenik en het beroemde Atomium, een compleet plattelandsdorp uit Congo was nagebouwd en bemenst, om zo de geest van vooruitgang, die de Expo beheerste, extra aan te zetten.*

Voor wie denkt dat dit uit een ver vervlogen verleden is, wees de tentoonstelling op fragmenten van programma's als Groeten uit de Rimboe en Groeten Terug (SBS 6), die op eenzelfde cultureel voyeuristische leest zijn geschoeid. De tentoonstelling stelde verder quasiwetenschappelijk etnologisch onderzoek aan de kaak. In dat onderzoek dienden lichaamsmetingen van mensen, via een koppeling van fysieke kenmerken aan beschavingsniveaus en intellectuele capaciteiten, als basis voor racistische theorieën. Zo werden Afrikanen geïdentificeerd als de darwinistische missing link tussen aap en mens.

Al deze zaken hebben gemeen dat ze de ander zien als object. Doel is een vorm van aapjes kijken (al dan niet wetenschappelijk gelegitimeerd) waarbij de waarneming van de ander als vreemd en exotisch vooral dient om de eigen culturele, intellectuele en/of politieke superioriteit te onderstrepen.

Hierover nadenkend vroeg ik me af of kerkelijke uitwisselingsprogramma's zich soms ook niet aan zo'n vorm van exotisme schuldig maken. Een eerste verontwaardigde reactie zal ontkennend zijn. Het gaat immers om het leren kennen van broeders en zusters in de wereldkerk. Toch blijven verslagen van zulke ontmoetingen vaak steken in verhalen over het tochtje in de prauw en de schok over de armoede. Bezoeken monden nogal eens uit in (overigens goed bedoelde) hulpprojecten, waarbij de ander opnieuw tot object wordt gemaakt, nu om het uitboeten van schuldgevoelens. Misschien is de uitdaging van uitwisseling er juist om, ondanks alle culturele en economische verschillen, de ander te ontmoeten als mens.

Te luisteren hoe deze met vallen en opstaan hoogte- en dieptepunten in zijn of haar leven probeert te duiden vanuit het geloof. En dan te herkennen: die ander is geen vreemde, maar een tochtgenoot, een mens als ikzelf.

Martha Frederiks is bijzonder hoogleraar Missiologie aan de Universiteit Utrecht en directeur van het Centrum IIMO.

Fiscaal voordeel door notarieel schenken

Een notariële schenkingsovereenkomst is een bijzondere manier om het werk van Kerk in Actie financieel te steunen: een periodieke schenking bij notariële akte. Een aantrekkelijke vorm van steunverlening omdat de fiscus flink meebetaalt.

Volledig aftrekbaar

De voorwaarden die de belastingdienst stelt wat betreft de aftrekbaarheid van een eenmalige gift zijn niet bij een periodieke schenking van toepassing. Als u bij een notaris vastlegt dat u het werk van Kerk in Actie gedurende minimaal vijf jaar met een vast bedrag per jaar gaat steunen, kunt u elke euro die u aan Kerk in Actie geeft volledig aftrekken van uw inkomen waarover u belasting betaalt. De hoogte van uw gift is daarbij niet van belang.

U kunt via de schenkservice berekenen wat uw voordeel hierbij kan zijn (zie: www.schenkservice.nl). Klik rechtsboven 'Schenkcalculator' aan).

Bij overlijden stopt de schenking

De schenkingsovereenkomst is niet overdraagbaar. Indien de schenker gedurende de looptijd van de schenkingsovereenkomst komt te overlijden vervalt de verplichting tot schenken. De verplichting gaat dus niet over op erfgenamen. Daarom wordt deze manier van schenken ook wel een lijfrenteschenking genoemd. Dat wil zeggen gebonden aan het 'lijf' ofwel het 'leven' van de schenker.

Hulp bij opmaak schenkingsakte

Voor Kerk in Actie is het prettig als u ons met een periodieke schenking steunt. Wij weten dan dat we gedurende een aantal jaren op uw steun kunnen rekenen. Daarom verzorgen wij graag het opmaken van een schenkingsakte zodat u niet zelf naar de notaris hoeft. Bovendien nemen wij bij schenkingen van meer dan honderd euro per jaar de notariskosten voor onze rekening. Voor het tot stand brengen van een notariële schenkingsovereenkomst kunt u een formulier downloaden en printen (www.kerkinactie.nl/schenken). Vervolgens kunt u het ingevulde formulier met een kopie van uw rijbewijs of paspoort naar ons sturen.

Voorwaarden notariële schenking

Een notariële schenking is aan enkele voorwaarden verbonden. Kerk in Actie helpt u daarbij. De wijze is als volgt:

1. U verbindt zich tenminste vijf jaar lang jaarlijks een bepaald bedrag aan Kerk in Actie te schenken. De Protestantse Kerk in Nederland aanvaardt de schenking namens Kerk in Actie.
2. De verbintenis wordt vastgelegd in een notariële akte, opgemaakt door een notaris. Kerk in Actie kan dit voor u verzorgen. Bovendien nemen wij de kosten voor onze rekening wanneer de jaarlijkse gift tenminste honderd euro bedraagt.

Rekenvoorbeeld

Stel dat uw tarief inkomstenbelasting 42 procent is en dat u € 32.500,- verdient. U wilt netto € 200,- schenken. Dat is minder dan één procent van uw bruto inkomen en daarom niet aftrekbaar, tenzij u een notariële akte laat opstellen.

	Zonder akte	Met akte
Jaarlijkse schenking aan Kerk in Actie	€ 200,-	€ 345,-
Teruggave belasting	€ 0,-	€ 145,-
Netto schenking	€ 200,-	€ 200,-

Anders gezegd: de schenking is in beide gevallen netto € 200,-, maar in het geval van een schenking met akte kan er maar liefst € 345,- naar Kerk in Actie, omdat u € 145,- terugontvangt van de belastingdienst.

Combinatie

Kerk in Actie is ook bereid een akte voor u te verzorgen waarin u zowel uw plaatselijke kerk als Kerk in Actie steunt. Uitgaande van bovenstaand rekenvoorbeeld zou uw situatie de volgende kunnen zijn:

	Zonder akte	Met akte
Jaarlijkse schenking aan de plaatselijke gemeente	€ 150,-	€ 200,-
Jaarlijkse schenking aan Kerk in Actie	€ 50,-	€ 145,-
Teruggave belasting	€ 0,-	€ 145,-
Netto schenking	€ 200,-	€ 200,-

Anders gezegd: door uw schenking aan de lokale gemeente (bijvoorbeeld via Kerkbalans) te combineren met die aan Kerk in Actie in één akte kunt u uw schenkingen op peil houden. Zulke rekensommetjes zijn ook interessant als uw inkomen stagneert en u toch ons werk wilt blijven steunen.

Kerk in Actie is een ANBI

Alleen instellingen die de belastingdienst heeft aangewezen als een ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling) kunnen gebruikmaken van de fiscale voordelen. Kerk in Actie valt onder de groepsbeschikking Protestantse Kerk in Nederland en is daarmee een ANBI. Ook alle programma's van Kerk in Actie zoals Diaconaat, FairClimate, Kinderen in de Knel, Noodhulp, Luisterend Dienen, Werelddiaconaat en Zending vallen onder deze ANBI-regeling. U kunt alle giften aan Kerk in Actie van de inkomsten- en/of vennootschapsbelasting aftrekken (binnen de daarvoor geldende regels). Zie ook het bericht over de ANBI in *Vandaar*, december 2008, p. 13.

Wilt u meer informatie of heeft u vragen over de notariële schenking, neem dan contact op met Henk Lubberts via de Servicedesk, tel. (030) 880 14 56 of stuur een e-mail naar h.lubberts@pkn.nl.

Maarten de Vries is adviseur fondsenwerving, afdeling Communicatie en Fondsenwerving Kerk in Actie.

Standplaats: Thailand

Land: Thailand.
Regeringsvorm: koninkrijk.
Hoofdstad: Bangkok.
Aantal inwoners: ruim 6,5 miljoen.
Religie: christendom, islam en hindoeïsme 10%; boeddhisme 90%.

Thailand: een land met vele gezichten

In de afgelopen vier jaar hebben Irene en ik geprobeerd onze weg te vinden in de voor Europeanen zo andere cultuur. Er is een boek met de titel *Thais say it best when they don't say it all* (Thais zijn het duidelijkst als ze geen woorden gebruiken). Dit geeft ongeveer de uitdaging weer waar we ons voor gesteld zien. Je kunt nog zo goed Thai lezen, schrijven of praten, maar het grootste deel van de communicatie vindt plaats via lichaamstaal. De Thaise cultuur is zo anders dan de Nederlandse dat je je niet alleen een nieuwe taal moet eigen maken, maar ook een nieuwe manier van handelen en in zekere zin ook denken.

Docent in Thailand

Docent zijn in Thailand is meer dan alleen kennisoverdracht. De ideale docent is iemand die levenswijsheid weet te delen met zijn of haar studenten en hen niet alleen vaktechnisch verder helpt. Het gaat erom studenten te begeleiden in de uitdagingen die het leven in petto heeft. Het delen van je leven en

Thailand: het land van de glimlach, het exotische eten, de mooie stranden, de intrigerende leer van Boeddha, maar in de afgelopen twee jaar ook het land van militaire interventies in de politiek, demonstraties in rood of geel en gesloten luchthavens. Karsten van Staveren vertelt over het leven en werken daar.

je geloof is zeker zo belangrijk als het delen van kennis.

Bemoedigend

Het samen op weg zijn is voor de studenten een ervaring dat ze als christelijke minderheid niet alleen zijn. Er zijn mensen in Nederland, die ze nooit gezien of ontmoet hebben, maar die de moeite hebben genomen een docent uit Nederland naar Thailand te sturen. Het is ook bemoedigend voor ons, de uitgezonden medewerkers, omdat de studenten ons leren hen en de Thaise cultuur beter te verstaan. Wanneer we naar woor-

den zoeken, helpen ze die te vinden.

Talenten

In de afgelopen jaren raakte ik wel eens gefrustreerd door mijn bachelor studenten (18-22 jaar). Ik deed van alles om hen bij de les te betrekken: door studenten uitgevoerde presentaties, PowerPoint, vrij associatie, filmpjes, etcetera. Ik zag echter alleen slaperige gezichten. Voor de tentamens scoorden de studenten matig. Het leek wel of ze geen boek hadden aange- raakt. Al met al had ik geen hoge verwachtingen van hen,

Karsten en Irene van Staveren zijn in 2005 door Kerk in Actie uitgezonden naar Thailand ten behoeve van de *Church of Christ* in Thailand. Karsten werkt als docent systematische theologie aan het McGilvary College of Divinity van de Payap Universiteit in de Noord-Thaise stad Chiang Mai. Ook is hij mentor van studenten, die op stage gaan. Irene werkt aan de Faculteit Farmacie. Karsten en Irene zijn verbonden aan de classis Doorn. Begin dit jaar hebben zij een dochter gekregen: Rachel.

U kunt de *Church of Christ* in Thailand steunen door middel van een gift op giro 456, Kerk in Actie, o.v.v. projectnummer 009453.

toddat ze een jeugddag moesten organiseren. Ze excelleerden in de praktische uitvoering van die dag. In *no time* werd een muziekgroep samengesteld, waren er sprekers geregeld en werd er gezorgd voor eten. Over bemoediging gesproken. De studenten bleken over ongekende door God gegeven talenten te bezitten. Ook werd ik verrast door de creativiteit van de studenten in het masterprogramma. Ik vroeg hen: 'Wanneer Jezus in Thailand zou zijn geboren, wat voor soort gelijkenis zou hij dan vertellen?' Een studente antwoordde: 'Het Koninkrijk van God is als een Thaise vrouw in de regentijd. Zodra ze de deur uitgaat, neemt ze haar paraplu mee. Wanneer het gaat regenen, is zij voorbereid.'

Samen met de studenten zijn we mensen van Gods weg. Terwijl wij op reis zijn, leren we van de grote Rabbi, de ultieme docent Jezus Christus, die ons bemoedigt en uitdaagt.

Karsten van Staveren.

Zomer 2009. In de vakantietijd vergeten we even onze dagelijkse zorgen. Voor veel mensen op de wereld is dat onmogelijk. Zij werden getroffen door een ramp: een overstroming, oorlog of droogte. Kerk in Actie blijft hen ondersteunen. Ook als de ramp al lang voorbij is. Met 15 cent geeft u een kind in een arm land een gezonde maaltijd, een leerzame schooldag of schoon drinkwater.

Red een leven met 15 cent per dag

COLLECTE VOOR VERGETEN RAMPEN

*Voorkom een grotere ramp
met 15 cent per dag*

www.kerkinactie.nl/vergetenrampen

**KERK IN
ACTIE
GIRO 456**

Protestante Kerk

